

ESTUDI QUALITATIU DEL CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT MITJANÇANT L'ANÀLISI DELPHI

*Elies Seguí-Mas
Ricardo J. Server Izquierdo*

Barcelona, 12 de juny de 2009

CEG_{EA} - Universitat Politècnica de València

OBJECTE DEL TREBALL

- ✓ Identificar les singularitats del capital social de les cooperatives de crèdit.
- ✓ Valorar dins d'aquest conjunt d'intangibles la rellevància de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC).

CEGEA
Centro de Investigación
en Gestión de Empresas
<http://www.upv.es/cegea>

INTRODUCCIÓ EL CAPITAL SOCIAL CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT RESULTATS CONCLUSIONS

METODOLOGIA

METODOLOGIA

La RSC ha sigut utilitzada freqüentment per a explicar l'aportació que certes entitats bancàries realitzen al desenvolupament econòmic i social dels seus territoris d'actuació. Les cooperatives de crèdit, com a organitzacions singulars en el nostre sistema financer, posseeixen uns intangibles de característiques particulars. Així, l'exercici de la responsabilitat social els confereixen unes característiques específiques que mereixen ser estudiades.

Mitjançant l'anàlisi *Delphi*, aquesta comunicació tracta d'identificar les singularitats del capital social d'aquestes entitats. Els intangibles socials compten amb una important valoració en les cooperatives de crèdit, especialment l'exercici de la responsabilitat social (un clar símptoma del compromís d'aquestes entitats).

CEGEA
Centro de Investigación
en Gestión de Empresas
<http://www.upv.es/cegea>

INTRODUCCIÓ METODOLOGIA EL CAPITAL SOCIAL CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT RESULTATS CONCLUSIONS

CAPITAL SOCIAL

- El *capital social* és un terme complex, utilitzat de forma heterogènia des de distintes disciplines → dificulta l'obtenció de consensos respecte a la seua definició.
- La literatura sobre el creixement econòmic ha identificat en el capital social un dels recursos fonamentals d'un país (Fukuyama, 1996).
- Alguns autors entenen per capital social sols l'estructura de relacions que una empresa posseeix en la seua xarxa, mentre que altres inclouen els recursos potencials als que una empresa pot accedir mitjançant aquestes xarxes (Nahapiet i Ghoshal, 1998).
- En les entitats bancàries (i més acusadament en les caixes d'estalvi) s'ha sigut conscient de la rellevància del capital social sobre la competitivitat.

CEGEA
Centro de Investigación
en Gestión de Empresas
<http://www.upv.es/cegea>

INTRODUCCIÓ METODOLOGIA CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT RESULTATS CONCLUSIONS

EL CAPITAL SOCIAL

- Les cooperatives de crèdit han destacat per la seua *proximitat* a la clientela rural, finançant el desenvolupament econòmic del seu àmbit operatiu (Server i Melián, 1998). L'hipòtesi tradicional ha sigut que aquesta proximitat constituïa un avantatge competitiu per a les cooperatives i que aquest fet identificava un fort capital social capaç de generar rendes econòmiques futures per a aquestes entitats.

CEGEA
Centro de Investigación
en Gestión de Empresas
<http://www.upv.es/cegea>

INTRODUCCIÓ METODOLOGIA EL CAPITAL SOCIAL CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT RESULTATS CONCLUSIONS

CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT

ABAST DE LA INVESTIGACIÓ

- Donada la pràctica inexistència d'antecedents de l'estudi de capital social en l'àmbit de la banca cooperativa, l'aplicació de la metodologia Delphi resulta d'utilitat en un estudi de caràcter exploratori. Per a aquest tipus d'estudis, la majoria d'estudiosos de la investigació social recomanen l'ús de metodologies qualitatives (Corbetta, 2003; Sanchez et al, 1999).
- La metodologia qualitativa utilitzada en el present treball ha sigut el mètode *Delphi*. Per al mètode *Delphi* s'ha comptat amb l'opinió de 25 experts provinents dels àmbits acadèmics, professional (bàsicament directors generals de cooperatives de crèdit) i institucional.

Taula 2: Fortaleses del capital social de les cooperatives de crèdit.

Ordre	FORTALESES DEL CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT	Núm.
1	Amplia implantació en els territoris - Proximitat.	9
2	Compromís amb el soci, en particular en les de menor dimensió	6
3	Relació i implicació amb l'entorn	5
4	Confiança i reputació	3
5	Major coneixement de les necessitats i solucions a problemes de finançament concret.	3
6	Activitats socials del Fons Formació i Promoció Cooperativa.	2
7	Fidelitat	2
8	Predisposició i empatia	2
9	Important xarxa de capital social	1
10	Participació democràtica del soci.	1
TOTAL		34

Font: Elaboració pròpia.

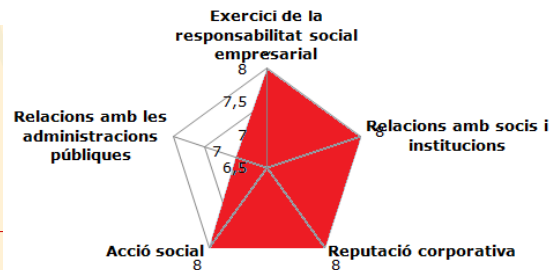
Taula 3: Debilitats del capital social de les cooperatives de crèdit.

Ordre	DEBILITATS DEL CAPITAL SOCIAL DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT	Núm.
1	Reputació i imatge corporativa (negativa o desconeguda).	7
2	Escassa dimensió i falta de recursos.	4
3	Falta d'incentius per a ser soci i escassa participació dels mateixos.	2
4	Influència i atenció per part de l'administració.	2
5	Personal jove sense consciència cooperativista i amb sota sentit de pertinença.	2
6	Actituds i posició institucional.	2
7	Certa desnaturalització en les relacions amb socis a mesura que creix l'entitat o aquesta es diversifica.	1
8	Poca comunicació de la RSE.	1
9	Baixa implicació en el procés de desenvolupament econòmic de l'entorn.	1
10	Autonomia.	1
11	Falta d'innovació.	1
TOTAL		24

Font: Elaboració pròpia.

Taula 4: Jerarquització d'intangibles de capital social.

Ordre	JERARQUITZACIÓ D'INTANGIBLES DE CAPITAL SOCIAL	m	μ
1	Exercici de la responsabilitat social empresarial	8,00	8,29
2	Relacions amb socis i institucions	8,00	8,10
3	Reputació corporativa	8,00	8,00
4	Acció social	8,00	8,00
5	Relacions amb les administracions públiques	7,00	6,71

Taula 5: Comparativa d'intangibles de Capital Social (cooperatives vs. resta d'entitats de crèdit).

GRUP	Molt menor	Menor	Semblant a bancs i caixes	Major	Molt major
Lleialtat i satisfacció dels clients respecte dels seus vincles geogràfics o sectorials.				X	
Participació en quantitat i qualitat dels socis.				X	
Grau d'importància de les aliances.			X		

Font: Elaboració pròpia.

CONCLUSIONES

- 1) El capital relacional és especialment rellevant en el cas de les entitats financeres (lògic en un sector que basa el seu negoci en la confiança entre entitat i client) → Retorns de rendes futures!
- 2) L'actual capital social de les cooperatives de crèdit espanyoles es caracteritza per la seua proximitat, fruit d'una extensa implantació. També cal destacar el compromís de les cooperatives de crèdit amb els socis (especialment en les menudes).
- 3) No obstant, aquestes són percebudes negativament en relació a la seua reputació i a la seua imatge corporativa (be resulten desconegudes per a amples capes de la població, be són percebudes com a menys "professionals" al no oferir la mateixa gamma de productes, condicions i serveis.
- 4) la forma jurídica determina significativament l'estructura del capital social d'una entitat de crèdit → Enfortiment dels avantatges competitius del seu capital social com a estratègia .

- 5) El capital social d'una cooperativa de crèdit destaca especialment per la seua alta valoració (aproximadament, 8 sobre 10) i perquè les relacions amb les administracions públiques resulten poc destacades.
 - 6) Els intangibles socials de les cooperatives de crèdit estan -en general- per damunt de la resta d'entitats creditícies (constituint una clara fortalesa generadora d'avantatge competitiu) respecte a bancs i caixes d'estalvi.
 - 7) L'exercici de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) i de l'acció social de l'empresa és molt valorat. Les cooperatives de crèdit semblen voler estar en aquest punt a l'avantguarda en el desenvolupament de la RSC.
 - 8) L'exemple de les caixes d'estalvi constitueix tot un exemple i, per tant, en l'àmbit específic de les cooperatives de crèdit la instrumentació del *Fons d'Educació i Promoció Cooperativa (FEPC)* hauria de suposar un avantatge competitiu diferenciador del cooperativisme de crèdit
-